

Jag har läst

Forskningsfusket – Så blir du lurad av kost- och läkemedelsindustrin

Av Docent Ralf Sundberg

Optimal förlag (2011)

Pia Hellertz (april 2012)

Inspirerad av en recension i *2000-Talets Vetenskap* nr 1/2012 av medicinjournalisten Ingemar Ljungqvist köpte jag boken om forskningsfusket inom läkemedelsforskningen. I slutet av sin artikel skriver Ljungqvist:

En liten mäktig elit vill se din kropp sedan den blivit kroniskt sjuk som en välkommen marknad och vinstgenerator för deras läkemedel.

Det lät verkligen konspiratoriskt, men efter att ha läst boken så förstår jag att författaren, läkaren, kirurgen och docenten Ralf Sundberg är en mycket skrämmande sanning på spåren. Läkemedelsforskare tenderar enligt hans uppgifter att förvanska sina data för att kunna publicera de resultat som läkemedelsindustrin vill ha för att kunna sälja sina preparat. Näringsforskare tenderar på samma sätt att förvanska och ljuga om sina resultat för att kunna publicera de resultat som livsmedelsindustrin vill ha för att kunna sälja sina produkter. Oavsett om det leder till hälsa eller sjukdom. Och ibland samarbetar fuskarna.

Hur är detta över huvud taget möjligt? Dels visar författaren att de olika forskarna får sina forskningsmedel och löner samt andra förmåner från industrin. Han presenterar en imponerande research. Han har följt devisen: *"Följ i pengarnas spår!"* och därmed funnit och avslöjat vad som pågår. Vissa forskare är mer skrupelfria än andra och har ändå blivit experter för nationer inom sina ämnesområden, även i Sverige, exempelvis hos Socialstyrelsen och Sundberg anger namn på dessa personer, så det står var och en fritt att kontrollera hans uppgifter.

Dels visar han att även de medicinska tidskrifterna är med i bedrägerierna. Avslöjande reportage publiceras inte medan de medicinska lögnerna fortsätter att spridas, även i den svenska *Läkartidningen*. *"Vem i hela världen kan man lita på"*, sjöng Michael Wiehe och jag tänkte samma sak under hela läsningen. Eventuell tillit till auktoriteter rasade för varje sida jag läste.

Forskare betalas för att underteckna

En riktigt ruggig tendens är att det finns grupper av mycket skickliga artikelförfattareexperter som skriver ihop forskningsresultat utan att det egentligen finns något underlag och sen betalas prominenta professorer och forskare för att skriva under artikeln, utan att de vet vad det hela ens handlar om, menar Sundberg. De kallas bland annat KOL, Key Opinion Leader. De medicinska tidskrifterna har stora problem med denna typ av artiklar och det har utvecklats regler för att undertecknarna ska ange sina jäv, d.v.s. vilka som betalar deras löner och forskning, engagerar dem i konferenser och andra fakta av betydelse, men även detta har urholkats visar Sundberg. Detta gäller även forskare som faktiskt bedrivit forskningen. De är i mycket stor utsträckning betalade av exempelvis sockerbolag, margarinbolag, läskedrycksbolag med flera företag med intresse av att folk köper deras produkter. Författaren refererar till 252 referenser i sin intressanta referensförteckning. Det är bara att konstatera att han lagt ner enormt mycket tid och energi på att undersöka fakta.

Det hela började tidigt

I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet började filantropiska stiftelser, som bildats för att undgå skatt, agera för att ta över läkarutbildningarna i USA. Det var framförallt familjen Rockefeller (som själv bara anlidade homeopater ☺), som grundat sin förmögenhet på den olja som de fann i markerna. Den stora frågan när oljan upptäcktes var hur den skulle kunna marknadsföras och säljas. Dels blev den till transportmedel, men den kom också att bli en av grundstenarna för utveckling av läkemedel. Sundberg redogör ingående och mycket detaljerat om denna process.

Författaren visar också hur ”organiska kemister från segrarmakterna (efter andra världskriget, min anm.) tävlade om att snabbast ta del av det försprång som tyska vetenskapsmän haft inom kemi- och färgtillverkningen och de biprodukter från denna som bland mycket annat hade potentialen att bli läkemedel.” Eftersom nya ämnen från den petrokemiska industrin konkurrerade ut de odlade oljorna blev margariner och matolja en tänkbar produkt för försäljning. Det utvecklades under 1950-talet en teori om att fetter av animaliskt ursprung, d.v.s. smör, var skadligt att äta. Man började propagera för att fetter av vegetabiliskt ursprung, d.v.s. margariner, skulle vara nyttiga. Hit hör exempelvis Becel¹.

”Erfarna forskare forskar inte alltid för att ta reda på hur det förhåller sig. Precis som försvaradvokaten kan de ha fått ett uppdrag från en kommersiell aktör att försöka framställa en viss födoämnesingrediens, eller ett visst läkemedel, i så god eller dålig dager som möjligt. Med sin erfarenhet av att lägga upp experiment kan forskare redan från början räkna ut hur de skall förfara, för att få fram det resultat som är önskvärt, för att ett visst kommersiellt budskap skall understödjas.” (sid. 34)

Detta är grundtonen i hela boken och författaren visar på område efter område hur forskarna gjort. På detta sätt har forskare lyckats lura i oss att socker är hälsosamt, att margarin är hälsosamt, att höga kolesterolvärden är skadligt och tecken på sjukdom som behöver medicineras, att högt blodtryck är farligt och behöver medicineras, att högt blodsocker botas med att man äter mer av den mat som höjer blodsockret och mycket mera.

Författarens diskussion omkring kolesterolet är verkligen skrämmande och intressant. Experterna säger att kolesterolet måste sänkas, medan forskning visar att kolesterolet är absolut nödvändigt för vår hälsa.

”Allt detta pekar alltså på att kolesterolmyten ur naturvetenskaplig synvinkel är fel, men ändå envisas okunniga läkare med att skriva ut mediciner vars uppgift är att minska cellernas bildning av kolesterol.” (sid. 60).

Rockefellerstiftelsen låg bland annat bakom forskningsmedel till rashygienforskning. Bland annat utnyttjade den ökände ”dödsängeln” Dr Mengele dessa pengar för sin ohyggliga forskning under kriget. Ytterligare ett citat för att visa tonen i Sundbergs bok:

”Fritz ter Meer, dömd till sju års fängelse för sitt ansvar för produktionen av den giftgas som kostade sex miljoner judar livet, kunde till exempel redan 1951 bli styrelseordförande för Bayer läkemedel.”

I exempel efter exempel visar Ralf Sundberg hur dessa bedragare inom forskningen får framstående positioner inom industrin och som experter hos myndigheter.

Att begränsa sig till de som redan är sjuka och dessutom blir botade visade sig vara en för liten marknad. Det gällde att utveckla produkter som kunde användas av flertalet

¹ Becel är 100% fettfritt (Sundberg, sid. 211-212). Läs gärna dessa länkar om hur Becel arbetar, <http://www.kostdoktor.se/becels-kolesteroltur-ner-far-hard-lakarkritik/>, <http://www.kostdoktor.se/becel-varst-enligt-51/>, <http://www.kostdoktor.se/becel-lurar-friska-att-ata-industri-fett/>

konsumenter, det vill säga även de friska. Idealet vore att få dem att köpa produkter för att de skulle behålla sig friska. Idéerna hämtades från hälsokostindustrin.

Paret Lasker

Ett par personer som kom att få stor betydelse för utvecklingen av denna typ av forskning i USA var Albert och Mary Lasker. Det skulle ta för stort utrymme att berätta om dem, men det är obegripligt hur två personer kan få en så enorm betydelse. När Albert Lasker dog kom Mary Lasker och hennes väninna Florence Mahoney att bli de trendskapande personligheterna både inom läkemedels- och inom kostindustrin. De lobbade bland annat direkt mot presidenten. Lyndon B Johnson lär ha sagt: ”*Gode Gud, dessa båda kvinnor kommer att ruinera vårt land!*” Och Ralf Sundberg kommenterar: ”*Likväl fick de så gott som alltid sin vilja igenom. Med tanke på att den galopperande sjukvårdsbudgeten numera faktiskt är ett reellt hot mot USA:s ekonomis, kan man säga att LBJ fick rätt*” (sid. 93).

Ett av Mary Laskers viktigaste projekt var *blodtrycksområdet*. Hon ville att friska skulle börja mäta sitt blodtryck och medicinera. Medlet som industrin lyckats få fram ”*utan alltför många kända biverkningar*” var det som på svenska kallades *Salures*. Från början ansågs det att personer med mycket högt blodtryck skulle använda det, men mycket snart ledde lobbyansträngningarna till att även fullt friska människor med bara obetydligt förhöjt blodtryck fick medicinen. Ralf Sundberg diskuterar ingående processerna bakom idén om ”förebyggande medicinering”. Ett exempel han tar upp är att, förutom vid smärta så driver rädsla upp blodtrycket. Vi är rädda för allt möjligt, för sjukdomar, för läkarbristen eller för andra mer eller mindre reella hot. Eftersom läkare numera har bråttom tenderar de att bortse från de bakomliggande orsakerna och riskerar att skrämja oss med blodtryckshöjningen och därmed ge oss ändå högre blodtryck – vilket behöver medicineras. Sundberg går så långt som att påstå att denna nya trend inom medicinen har skapat allt fler hypokondriker, d.v.s. inbillade sjuka.

Ett annat område som Mary Lasker engagerade sig i var *hjärtsjukdomar*.

”Ansträngningarna ledde så småningom till att läkare i dag kontrollerar kolesterolnivåer på en stor del av den friska befolkningen – och ordinerar allt fler läkemedel – trots att de flesta av dessa personer har kolesterolvärden som är helt normala för sin ålder.” (sid. 99)

Hjärtmedicinerna har blivit en miljardindustri. På cirka 30 sidor i boken diskuterar Sundberg ”kolesterolmyten”. Här får jag hänvisa till boken. Men han skriver bland annat:

”På senare tid har vi kunnat läsa om hur president Obama och medlemmar ur hans familj har fått högt kolesterol uppmätt. Skall hans hjärtläkare lyckas göra även honom till patient? Oddsens är nog ganska goda. Doktorer är mycket bra på att omedvetet agera som i Molières pjäs *Den inbillade sjuke*.”

Ralf Sundberg presenterar massor med forskning som motsäger alla dessa myter och jag frågar mig hur alla dessa forskare och läkare klarar av att sova på natten. Kanske är det så att de flesta av dem handlar på grund av okunnighet och i god tro. Men det finns ändå en klick som medvetet bedrar, vilket Sundberg visar med mycket starka argument och referenser till forskning.

Om forskningsmetoder

En intressant uppgift som Sundberg för fram är risken med stora studier, d.v.s. studier med väldigt många undersökningsobjekt. Jag tillhör dom som trots på vikten av stora studier.

”Varför stora studier? Jo, för att om skillnaden av fördelen mellan att behandla och inte behandla är ytterst liten, då behövs ett mycket stort deltagareantal för att kunna påvisa en sådan effekt, eftersom andra

faktorer och slumpen alltid spelar in. Ofta imponeras allmänheten av stora studier, med sådana behöver endast användas när högst obetydliga skillnader skall påvisas.”

Trots att Ralf Sundberg själv är läkare, kirurg och docent i medicin så är han mycket kritisk till yrkeskåren. Med anledning av Hippokrates yrkesed, som läkare fortfarande lever upp till, om att hålla sina yrkeshemligheter för sig själv, skriver han bland annat:

”Läkaren besitter alltså vissa kunskaper som han eller hon inte bör dela med sig till sina patienter och utomstående. En lång kostsam utbildning förbereder läkaren för i vissa fall ganska banala uppgifter och färdigheter som skulle kunna läras ut till andra. Men han måste ju få avkastning på sin mödosamma investering. Därför behåller läkaren hemligheterna för sig själv.”

Personligen är jag övertygad om att den framtida läkaren kommer att göra tvärtom, d.v.s. handleda patienter i deras självbehandlingsarbete, vilket vissa läkare gör redan nu, men de är alltför sällsynta. Men detta säger Sundberg inget om.

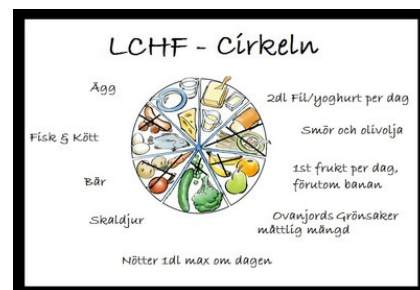
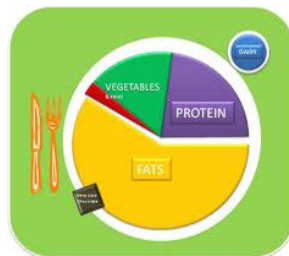
Sundberg är också kritisk till experterna, exempelvis experterna inom Socialstyrelsen. Han menar att dessa experter befinner sig alltför långt borta från den medicinska vardagen och deras kunskaper baseras ofta på hur de tolkar den medicinska litteraturen – ”ofta skriven av andra experter” – än på egen erfarenhet av praktiskt patientarbete. Jag känner igen detta från mitt eget professionsområde, socialt arbete, där forskarna går direkt från grundutbildning till forskarutbildning och sen till undervisning och fortsatt forskning, utan att behöva möta en klient/patient i utsatthet och nöd.

Författaren påstår att en lång rad vetenskapliga arbeten på medicinens område inte är utförda för att hjälpa och leda oss rätt, utan för att förvilla, ”ofta på uppdrag av en kommersiell aktör”. En forskare, Marcia Angell, har beskrivit hur studier som visar på positiva effekter av läkemedel publiceras, medan studier som inte visar effekt, eller negativ sådan, göms undan i arkiven. Dessutom sorteras undersökningspersoner bort innan studien genomförs, personer som skulle riskera att ge andra resultat av forskningen.

Dagens kostråd

I ett kapitel går författaren igenom vad som ligger bakom dagens kostråd, vilka innebär *fettsnålt* och *mer kolhydrater*. Ett kostråd som vi alla lärt oss och som Ralf Sundberg är mycket kritisk mot är ”tallriksmodellen”. Till och med McDonald’s använder sig numera av modellen och får dietisters stöd för att den kosten är hälsosam. Det är intressant att jämföra ”tallriksmodellen” med LCHF-modellen (Low Carb High Fat, d.v.s. lite kolhydrater och mycket fett), en modell som Ralf Sundberg och många med honom numera förespråkar².

Tallriksmodellen

² Föregångspersonen när det gäller LCHF är läkaren *Annika Dahlqvist*, som blivit hånad och bespottad av etablissemangen och som fått Vetenskap och Folkbildnings förvillarpriis år 2009, <http://annikadahlqvist.com/>. Hon har nu blivit alltmer respekterad när läkare och allmänhet börjat uppleva de positiva effekterna av kosten. Hon har bland annat fått Leo Huss-Walin-priiset för ”vetenskaplig självständighet och mod” år 2008. (sid. 231)

Författarens kritik av etablerade bandningsexperter som exempelvis professor Stephan Rössner på Karolinska Institutet³. De bantningsråd som dessa experter gett genom tiderna är synnerligen makabra och ibland väldigt destruktiva. Det senaste är operationen av magen⁴, vilket för väldigt många leder till ruskiga och livslånga biverkningar och ibland till döden.

Sundbergs personliga erfarenheter

I slutet av boken berättar Ralf Sundberg om sin egen resa med övervikt. Han berättar om hur han började studera olika dieter och mängder med forskning för att själv få möjlighet att ta ställning. Bland annat berättar han hur han skrev ett 20-sidigt brev till Socialstyrelsen om sina forskningsupptäckter, med fyra sidor referenser, utan att något hände. Där framhöll han vetenskapens senaste rön om kosten och dels påpekade han de uppenbara felaktigheter som fanns i diabeteskostråden. Han skriver att han naivt trodde att vetenskapliga argument skulle få Socialstyrelsen att ändra sina direktiv. Bland annat berättar han om diabeteslitteraturen som gjort en omsvängning på 1980-talet. Då skulle diabetiker i Sverige och i resten av världen "börja leva fettsnålt och gärna ta en kanelbulle till kaffet". De studier som dessa direktiv vilade på var "allt annat än vetenskapliga" menar Sundberg (sid. 243).

Jag rekommenderar boken

Just nu känns det som om detta är en av de viktigaste böcker jag läst. Men å andra sidan är jag ju egentligen inte förvånad. Jag har så långt tillbaka jag kan minnas varit skeptisk till skolmedicinen och mediciner och istället använt homeopatmedicin, naturläkemedel och örter vid behov. Jag är ändå glad över att jag hittade boken och tog mig tid att läsa den och jag rekommenderar den mycket varmt. Ralf Sundberg är en utmärkt författare som skriver pedagogiskt och lättläst trots en faktaspäckad text.

169 kr på AdLibris, 178 kr på Bokus

³ "Rössner glömmer kosten fullständigt" – Läs om hur "bantningsprofessorn" Stephan Rössner nyligen skrev en lång artikel om fetmabehandling i Läkartidningen. Han verkar helt ha gett upp tanken på viktnedgång av den fettsnåla kost han länge rekommenderat. Inte ett enda ord om kosten kom med. Bara tal om fetmaoperationer och eventuella effektivare mediciner i framtiden! skriver Kostdoktorn på sin hemsida, <http://www.kostdoktorn.se/viktnedgang/>. Se samma sida också om magoperationer och dess konsekvenser.

⁴ Se info på <http://www.euroclinx.se/viktminskning-kirurgi.html>.